

Ö?renci – Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i-K?sa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?renci – Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i-K?sa Formu. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26539>

Özet

Öğrenci - Öğretmen İlişkisi Ölçeği-Kısa Formu (ÖÖÖÖ-KF), öğrenci ile öğretmen arasındaki dinamik ilişki kalitesini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, As? ve Karabay (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır ve orijinal formun kısa versiyonudur. Ölçek, özellikle eğitim ortamlarında öğrenci-öğretmen etkileşimini, temel olarak iki ana boyut üzerinden değerlendirir: Çatışma ve Yakınlık. Toplam 15 maddeden oluşan bu kısa form, ilişkinin hem olumlu hem de olumsuz yönlerini hızlı ve güvenilir bir şekilde saptamayı hedefler.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu doğrulamış olup, eğitim araştırmacılar ve uygulayıcılar için değerli bir değerlendirme aracı sunmaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılarak yanıtlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci-Öğretmen İlişkisi, Öğrenci-Öğretmen İlişkisi Ölçeği, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Çatışma, Yakınlık, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Derya Şahin As?, Şule Özdemir Karabay

Amaç

Öğrenci - Öğretmen İlişkisi Ölçeği-Kısa Formu'nun temel amacı, öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkinin algılanan kalitesini ve duygusal bağların sistematik olarak ölçmektir. Bu kısa form, uzun versiyonun kapsamlı yapısını koruyarak, daha az zamanda, eğitim araştırmalarında ve klinik uygulamalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, ilişkinin iki kritik boyutunu, yani destekleyici ve sıcak etkileşimleri temsil eden **Yakınlık** boyutunu ve gergin, anlaşmazlık dolu etkileşimleri temsil eden **Çatışma** boyutunu ayrı ayrı değerlendirerek, ilişkinin doğası hakkında detaylı bilgi sağlayarak amaçlanmaktadır. Türkçeye uyarlanmasıyla birlikte, bu araç Türkiye'deki eğitim sisteminde öğrenci gelişimini ve okul başarısını etkileyen ilişki dinamiklerini incelemek için sağlam bir zemin oluşturmuştur.

Yapı

Öğrenci - Öğretmen İlişkisi Ölçeği-Kısa Formu, öğrenci ve öğretmen arasındaki dyadik ilişkinin duygusal ve davranışsal yönlerini ölçen yapısal bir model sunar. Ölçek, ilişkinin kalitesini belirleyen iki temel faktörden oluşur:

Yakınlık (Closeness): Bu faktör, öğrenci ve öğretmen arasındaki karşılıklı sevgi, sıcaklık, güven ve anlayış gibi olumlu duygusal bağları temsil eder. Yüksek Yakınlık puanları, destekleyici ve güvenli bir öğrenme ortamına işaret eder.

Çatışma (Conflict): Bu faktör, öğrenci ve öğretmen arasındaki olumsuz etkileşimleri, gerginliği, anlaşmazlıklar, inatlaşma ve karşılıklı mücadele hissini yansıtır. Yüksek Çatışma puanları, ilişkinin stresli ve zorlayıcı olduğunu gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlaması sırasında yapı geçerliliğini test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. **Doğrulayıcı Faktör Analizi** bulguları, orijinal ölçeğin iki faktörlü yapısının (Yakınlık ve Çatışma) Türk örnekleminde de doğrulandığını ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir.

Bu sonuçlar, Öğrenci - Öğretmen İlişkisi Ölçeği-Kısa Formu'nun, teorik olarak ölçmeyi amaçladığı iki temel yapıyı (Yakınlık ve Çatışma) başarıyla bir şekilde ölçtüğünü ve dolayısıyla yeterli düzeyde yapı geçerliliğine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa**) hesaplanarak değerlendirilmiştir. Yapılan güvenirlik analizleri sonucunda, ölçeğin toplam puanı için iç tutarlılık katsayısı **.82** olarak bulunmuştur, bu da ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Alt ölçekler bazında incelendiğinde ise iç tutarlılık değerleri şöyledir:

Çatışma Alt Ölçeği: İç tutarlılık katsayısı **.84** olarak hesaplanmıştır.

Yakınlık Alt Ölçeği: İç tutarlılık katsayısı **.76** olarak hesaplanmıştır.

Bu değerler, hem toplam ölçeğin hem de alt ölçeklerin bireysel olarak kabul edilebilir ve güvenilir ölçümler sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Öğrenci - Öğretmen İlişkisi Ölçeği-Kısa Formu (ÖÖÖ-KF), **Doğrulayıcı Faktör Analizi** ile test edilmiş ve 15 maddenin iki ayrı faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu faktörler, ilişkinin pozitif ve negatif kutuplarını temsil eden Yakınlık ve Çatışma boyutlarıdır.

Çatışma Boyutu: Toplam 8 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler, öğretmen ve öğrenci arasındaki sürtüşme, anlaşmazlık ve gerilim düzeyini yansıtır.

Yakınlık Boyutu: Toplam 7 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler, karşılıklı sıcaklık, destek

ve duygusal güven düzeyini yans?t?r.

Bu iki faktörlü yap?, ölçe?in orijinal teorik çerçevesine sad?k kald???n? ve ö?renci-ö?retmen ili?kisi dinamiklerini ayr???r?lm?? bir ?ekilde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim veya gözlem temelli de?erlendirme (5'li Likert Ölçe?i)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama) ve Orijinal ?ngilizce

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve/veya Ö?renciler

Ya? Grubu: E?itim ça??ndaki ö?rencilerle çal??an ö?retmenler için uygundur.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki ö?retmen ve/veya ö?renci örneklemi üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= kesinlikle uymuyor, 5= kesinlikle uyuyor) kullan?larak, kat?l?mc?lar?n ö?renci-ö?retmen ili?kisine dair alg?lar? sorgulanmaktadır. Ölçek, 15 maddeden olu?ur ve iki alt faktörden puan elde edilir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, ?li?ki Kalitesi, Cronbach Alfa, DFA, Okul Ortam?, Ö?retmen Alg?s?, Ö?renci Geli?imi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: derya.sahin@ege.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve ücretlendirme bilgisi do?rudan sorumlu yazar Derya ?ahin As? ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazar onay? gereklidir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: [ogrenci-ogretmen-iliski-olcegi-kisa-formu-toad.pdf](#)

Referanslar

As?, D.?, ve Karabay, ?.O. (2018). Ö?renci - Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i-K?sa Formunun Türkçe'ye uyarlanması. *Ege E?itim Dergisi / Ege Journal of Education*, 19(1), 67-82. Doi: 10.12984/egeefd.322358

Ö?renci - Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i-K?sa Formu Maddeleri

Ölçek Yap?s?: Ölçek 15 madde ve iki faktörden olu?maktadır.

Derecelendirme: 5'li Likert (1= kesinlikle uymuyor- 5= kesinlikle uyuyor)

Çat??ma (8m): Bu çocuk ve ben daima birbirimizle mücadele eder gibiyiz.

Yak?nl?k (7m): Bu çocukla sevgi dolu, s?cak bir ili?ki payla??r?m.